

69 . Susani | Comuna: Traian Vuia | Județ: Timiș | Punct: Grămurada de la Jupani | Anul: 2022

Anul: 2022

Cod RAN: 159124.03

Perioade: Preistorie

Epoci: Epoca bronzului târziu, Hallstatt timpuriu

Autori: Dragoș Diaconescu, Victor Bunoiu, Răzvan Pinca, Iulian Leonti, Ionuț Marteniuc, Robin DiPaquale, Sofia Berteau

Instituții: Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Direcția Județeană pentru Cultură Timiș, Muzeul de Istorie, Etnografie și Artă Plastică Lugoj, Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Universitatea de Vest, Timișoara, University of Buffalo, Direcția Județeană pentru Cultură Timiș
Nr. autorizatie: 49

Data autorizatiei: 2022-03-18

Raport de cercetare arheologică de la Susani, com. Traian Vuia, jud. Timiș, Punct: Grămurada de la Jupani

Raport

Echipa de cercetare a fost formată din 5 arheologi (1 expert, 2 specialiști, 2 debutanți), 1 doctorand de la Buffalo University pentru studiul oaselor calcinate, un masterand al în specializarea arheologie Universității de Vest din Timișoara și 5 studenți ai specializării Istorie din cadrul Universității de Vest din Timișoara, precum și un voluntar.

Obiectivul principal a fost abordarea sectorului de S-V al movilei, sector ce avea latura nordică de 12 m, corespunzătoare carourilor 13-18 ale secțiunii S1/2017-2018, respectiv metrilor 24-36 (de la est spre vest) din cadrul aceleași unități de cercetare.

Campania anului 2022

Latura estică a suprafeței de cercetare (SIE/2022), corespunzătoare și profilului stratigrafic documentat în această campanie a avut 10 m (liniile de carouri A, B, C, D și E, denumite în această ordine de la nord către sud). Pentru surprinderea șanțului care circumscrie movila, latura de est a fost completată spre sud, pe linia profilului estic al SIE, prin practicarea unei secțiuni denumită SIE/1, cu dimensiunile de 5 x 1 m, în jumătatea de est a carourilor 13 F, 13G și, parțial, 13H. La finalul campaniei în dorința de surprinde relația stratigrafică dintre nivelul 10a (nivel situat la baza movilei)[1] și nivelul steril situat în zona periferică a movilei, dar totuși acoperit de nivelurile constitutive ale acesteia, Această unitate de cercetare a fost prelungită cu 2 m spre nord, dimensiunile sale finale fiind 7x1 m.

Latura sudică a SIE a coincis cu latura sudică a carourilor 13E-16E, 17D și 18C, iar latura vestică a SIE a fost desemnată prin laturile vestice ale carourilor 16E, 17D și 18A-18C. Carourile au avut în continuare dimensiunea de 2x2 m. Astfel unitatea de cercetare SIE/2022 a avut o suprafață de 110,25 m².

Săparea mecanizată a fost făcută prin niveluri orizontale artificiale, urmate de raderi manuale și documentări fotografice succesive a grundiss-urilor obținute. Nu au fost observate intervenții antropice ulterioare construirii movilei. După această etapă a urmat săparea manuală a părții inferioare a pachetelor stratigrafice constitutive ale movilei (în special pachetul stratigrafic 9), ce avea o grosime de 0,50 m.

Curățarea nivelului 10 și a părții superioare a nivelului 10a a fost făcută prin șpăcluire și curățare cu aspiratorul industrial, această metodologie de cercetare oferind rezultate foarte bune din perspectiva documentării fotografice

Nivelul 10 a fost surprins în carourile 13A, 13B, 13C, 14A ocupând toată suprafața acestor sectoare de săpătură și în carourile 14B (90% din suprafață), 14C (70% din suprafață), 13D (60% din suprafață), 14D (cca. 10% din suprafață) și 15A (50% din suprafață). Ca și în campaniile anterioare, suprafața nivelului 10 a relevat resturi de materie lemnoasă (așchii, frunze, ramuri), fapt care, cel mai probabil prin mineralizare a

conferit culoarea brun-roșcată a acestui nivel, care se distinge clar sub miezul tumului numerotat cu numărul 9 în cadrul stratigrafic general al pachetelor de lut care compun movila.

În timpul săpării manuale a părții exterioare a mantalei tumului (nivelul 1)[2], în carourile 18B și 17D, au fost surprinse două aglomerări ceramice (notate cu 1 și, respectiv, 2), la o adâncime de 1,65 m respectiv 2,50 m, cote raportate la profilul estic al suprafeței cercetate. De asemenea, în același context stratigrafic, între nivelurile constitutive 1 și 6a, în carourile 17B-18B (parțial) și 17C, la cca. 30 de cm deasupra nivelului 10a, s-au conturat două lentile de pământ ars, de culoare brun-vișinie care pot fi puse în legătură, cel mai probabil, cu două locuri de foc temporare din timpul edificării movilei. Prima dintre ele conținea și cărbune de lemn, fapt ce a dus la colectarea unei probe pentru datarea cu 14C.

Pe o direcție N-S a fost surprins un aliniament de stâlpi ce îl continuă, spre sud, în mod clar pe cel surprins în campania 2018 în tronsonul vestic al S1/2017-2018[3]. Acest aliniament străbate pe rând, de la N la S carourile 14A, 13A, 13B, 13 C și 13D, în partea sa sudică fiind suprapus de profilul de est al SIE. Tot acest aliniament, împreună cu segmentul cercetat în 2018 au primit indicativul de Gard 1. Important de precizat este că acest Gard 1 este perfect paralel cu axa lungă a Structurii 1[4].

În caroul 18B pe partea superioară a nivelului 10a a fost identificat și cercetat complexul C.56 ce se prezenta sub forma unei depuneri de resturi cinerare în strat (asemănător cu complexul C.2/2017[5]) ce conținea oase calcinate, cărbune de lemn și obiecte mărunte de bronz fragmentare. În cadrul nivelului 10a, aproape suprapus de complexul C.56 a fost cercetat mormântul de incinerare M4/2022 ce consta într-un singur vas de tip amforetă. Tot în nivelul 10a, în caroul 17c a fost descoperit vasul 1/2022, în fapt o ceașcă cu toarta supraînălțată.

Complexele C.57 (c. 13E), C.58 (c. 13E și 14E) și C.59 (c.14A) sunt complexe adâncite ce taie nivelul 10a. Complexul C.59 poate fi pus în legătură cu o eventuală demontare sau deteriorare a celui mai nordic stâlp de lemn cercetat în 2022, din cadrul Gardului 1.

În vecinătatea imediat sudică a C.59, foarte aproape înspre vest de Gardul 1 a fost identificat, încorporat în nivelul 10a complexul C.,60 care constă de fapt într-un mormânt de incinerare în urnă. Subliniem faptul că, la fel ca și în cazul M3/2020, complexul C.60 era încorporat în nivelul 10a și suprapus de nivelul 10.

Concluzii

Observațiile făcute cu prilejul cercetărilor din anul 2022 ne oferă posibilitatea să afirmăm că Gardul 1 este construit/amenajat în același timp cu Structura 1, faptul că acesta este paralel cu axa lungă a acestei structuri fiind un bun argument conjunctural că fac parte din aceeași strategie în ceea ce privește ritualul funerar din tumulul de la Susani.

Este clar că apariția și formarea nivelului 10 este strâns legată de prelucrarea și amenajarea structurilor de lemn (i.e. Structura 1 și Gardul 1) ce taie și suprapun nivelul 10a, nivel ce se constituie în baza movilei funerare.

Și în tronsonul cercetat în campania 2022 au fost identificate morminte de incinerare în urnă (M4 și C.60). Poziționarea spațială a acestor morminte nu ne indică la acest moment existența unui model predefinit de amplasare a acestora.

La finalul campaniei sectorul de S-V al movilei a fost refăcut cu mijloace mecanizate, profilele stratigrafice fiind conservate astfel. Materialul arheologic rezultat a fost predat către Muzeul de Istorie, Etnografie și Artă Plastică, Lugoj, beneficiarul patrimoniului material în cadrul proiectului de față.

Mulțumiri

Ținem să mulțumim și cu această ocazie domnului Gabriel Olariu și Primăriei comunei Traian Vuia pentru susținerea oferită, Muzeului Național al Banatului, Direcției Județene de Cultură a județului Timiș și Primăriei Municipiului Lugoj pentru sprijinul financiar oferit proiectului și Universității de Vest pentru transportul logisticii și sprijinul oferit prin grupul de studenți ce și-au efectuat practica de specialitate pe șantierul de la Susani. Aceștia, Blîndu Damaschin, Goleșie Sergiu, Lupulescu Daniel, Pascu Cătălin și Tănase Vasile Vlad le suntem recunoscători pentru ajutorul oferit. Aceleași gânduri le adresăm și voluntarului Bogdan Calotă.

Note

- Diaconescu et al. 2018a, 29; Diaconescu et al. 2020, 354; Diaconescu et al. 2021, 272; Diaconescu et al. 2022, 351.
 - Vezi Diaconescu et al. 2018a, Imaginea 1 pentru poziția celor două niveluri 6a și 7 în cadrul structurii stratigrafice a tumulului.
 - Diaconescu et al. 2018a, Imaginea 1, indicativele S1-S8.
 - Diaconescu et al. 2022, 352-353.
 - Diaconescu et al. 2018, 131.
-

Informații suplimentare online

[Raportul 6943 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
